

Handläggare
Caroline Loogna
Telefon: 08-50812783

Till
Södermalms sociala delegation
23 maj 2023

Tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre (SÄBO)

Svar gällande Inspektionen för vård och omsorgs beslut gällande tillsyn av medicinsk vård och behandling vid särskilda boenden för äldre (SÄBO) som drivs av Södermalms stadsdelsnämnd (nämnden) i Stockholms kommun, dnr 3.5.1-37682/2022-8

Förvaltningens förslag till beslut

Södermalms sociala delegation översänder förvaltningens tjänsteutlåtande med tillhörande bilagor som efterfrågad redovisning till Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Sammanfattning

IVO genomförde under 2020–2021 en granskning av den medicinska vården på särskilt boende (SÄBO) som huvudsakligen var kopplad till vården av patienter som insjuknat i covid-19. Under 2022–2023 genomför myndigheten en fördjupad granskning av den medicinska vården på SÄBO hos alla Sveriges kommuner. Tillsynen av medicinsk vård och behandling vid de fyra särskilda boenden för äldre som drivs av Södermalms stadsdelsnämnd genomfördes i slutet av november och början av december 2022. IVO konstaterar brister inom fyra områden: den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning; dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk och det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård; läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt och vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

I tjänsteutlåtandet och i bilaga 1 svarar förvaltningen på IVO:s begäran.

Bakgrund

IVO genomförde under 2020–2021 en granskning av den medicinska vården på särskilt boende (SÄBO) som huvudsakligen

var kopplad till vården av patienter som insjuknat i covid-19. Under 2022–2023 genomför myndigheten en fördjupad granskning av den medicinska vården på SÄBO hos alla Sveriges kommuner. Tillsynen innefattade en granskning av kommunala hälso- och sjukvårdsjournaler, enkäter till sjuksköterskor och patienter samt inspektioner på plats i kommuner. Inspektionerna omfattar intervjuer med patienter, sjuksköterskor och personer i ledande befattning. Syftet med den fördjupade granskningen är att bidra till att vårdgivarna fullgör sina skyldigheter enligt de bestämmelser som reglerar området och bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete så att vården blir god och säker för de äldre som bor på SÄBO.

I sin tillsyn konstaterar IVO följande brister:

- den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften och behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning.
- dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk och det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård.
- läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt.
- vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk.

IVO begär med stöd av 7 kap. 20 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, att nämnden redovisar:

- de förbättringsåtgärder som vidtagits eller planeras för att komma till rätta med de brister som IVO konstaterat,
- uppgifter om när åtgärderna genomförts eller kommer att genomföras,
- samt hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp.

Redovisningen ska ha kommit in till IVO senast den 23 maj 2023.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

IVO genomförde sin tillsyn av medicinsk vård och behandling vid de fyra särskilda boenden för äldre som drivs av Södermalms stadsdelsnämnd i slutet av november och början av december 2022.

Förvaltningen vill framföra följande gällande tillsynens konstaterade brister:

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

Omvårdnadspersonal (undersköterskor) gör inte de medicinska bedömningarna, utan identifierar förändrad hälsostatus hos patienten och kontaktar då sjuksköterska som gör den medicinska bedömningen. Åtgärd sker sedan på plats av sjuksköterska eller så sker vidare kontakt med läkare.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Den personal som gör medicinska bedömningar är legitimerade sjuksköterskor. Omvårdnadspersonal som identifierar ett förändrat hälsotillstånd hos en patient kontaktar tjänstgörande sjuksköterska som gör den medicinska bedömningen och som i sin tur kan leda till en läkarbedömning av patienten. Förvaltningen har identifierat bristande språkkunskaper hos omvårdnadspersonalen som ett utvecklingsområde. En språklärare har anställts för att genomföra fördjupade analyser samt att stötta och coacha medarbetare i olika språkstärkande insatser. Även förvaltningens vårdpedagog arbetar språkstärkande och språkfrämjande i den vårdnära vardagen.

Brist: Dokumentation sker inte enligt gällande regelverk

Södermalms stadsdelsnämnd får kritik för att andelen journaler med dokumenterad vårdplan är få. Stockholms stads dokumentationssystem Vodok har inte rubriken eller sökordet ”vårdplan” utan sökordet benämns ”hälsoplan”. Därför är den låga andelen patienter med dokumenterad vårdplan i IVO:s granskning missvisande.

Brist: Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

I VO skriver i sitt beslut att det finns brister i personalkontinuiteten bland vård- och omsorgspersonal och sjuksköterskor vilket inte främjar god vård. Förvaltningen menar att en av anledningarna till patienter träffar fler än sex sjuksköterskor på en månad är att det i en av verksamheterna finns en avdelning för korttidsvård. På denna avdelning vistas patienter/omsorgstagare med mer komplicerade och akuta tillstånd vilket genererar fler medicinska bedömningar som leder till fler journalanteckningar. Det innebär också att det i den verksamheten är fler sjuksköterskor verksamma. Södermalms särskilda boenden i nämndens regi har haft en låg omsättning av sjuksköterskor, men precis som flera andra stadsdelar och kommuner påverkats av pandemin med effekten att bemanningspersonal använts i högre utsträckning i alla yrkesgrupper för att trygga patientsäkerheten för de boende.

Brist: Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt
I IVO:s beslut presenteras resultat från sjuksköterskeenkäten om att delegerad personal iordningsställer dosett. Detta menar

förvaltningen inte förekommer och ingen av de egna uppföljningarna visar detta.

IVO begär även en särskild redovisning då sjuksköterskornas svar om delegering skiljer sig åt mellan enkäten och intervjun. Vid uppföljande samtal mellan medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) med verksamheternas sjuksköterskor är alla sjuksköterskor väl insatta i att delegering inte ska göras om sjuksköterska bedömer att det inte är patientsäkert. Utförda delegeringar kontrolleras löpande enligt egenkontrollplanen och förvaltningen beskriver läkemedelshanteringen i övrigt på ett utförligt sätt i bilaga 1.

Brist: Vården i livets slutskede sker inte enligt gällande regelverk

IVO begär särskild redovisning på grund av motstridiga uppgifter i enkät och intervju från sjuksköterskor om extravak får sättas in när en patient är döende. Förvaltningen framhåller, precis som ledningsfunktionerna för äldreomsorgen gjorde i sin intervju, att ingen människa ska dö ensam. Detta innebär att extravak alltid får och ska sättas in när sjuksköterska gjort bedömningen (i samråd med läkare) att en patient är döende.

Förvaltningen hänvisar i övrigt till bilaga 1, ”Formulär för återredovisning SÄBO”.

Odini Nzeribe
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Formulär för återredovisning SÄBO
2. Beslut från IVO

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Odini Nzeribe, Avdelningschef	2023-05-16